

BARTHA GUSZTÁV

KIÚT

(RÉSZLET)

„Nincs el nem rottott élet.”

W. Goethe

1.

Sárrika megszólalt, magától, néhány nappal a hatvanharmadik születésnapja előtt. Nem óvatoskodtam oda a szobaajtóhoz, panaszkodása kihallott a konyhába. Az ágy tör, a lepedő agyonmosott, a teában nincs cukor... Ez rávall. Nem igaz, hogy nem tudja, hogy nem otthon van. A rekamiém nem a matracos ágya, hogy az ágynemű a sajátja, és hogy délelőttöként kár megfőznom a teát. Vajon ki miatt? Mi történt, miért hallgatott el? Mély levegő, nővérkém, kifúj! Mondjad, folytasd! Eskü', nem haragszom. S folytatta, de hogy! Hangja a suttogástól a fülsértőig föl-le hullámozott. Minden második vagy harmadik szavát, ha értettem.

Lekötözni... infúziót... delírium...

Ki kit kötöz le? – adódott a kérdés. – Miért követeli?

Nincs három hete, hogy kétnaponta kapta az infúziót, a gurulóállvány szobadísz.

Találomra felvehetett egyet az ágya mellett szanaszét heverő könyvek közül, abból puskázik, olvas a delíriumról. És ha mégsem? Nem, az lehetetlen! Az orvosi vizitek alatt fadarab az ágyban, Komarov doktor kérdéseire, többszöri nógatásra, ímmel-ámmal válaszol. Sovány és erőtlen. A hideg, huzatos lépcsőháza kimenni, szál hálóingben hallgatózni, az ő állapotában... Ugyan már! A szobájában meg nemhogy az elvonási tünetekről, a betegségéről se igen ejtünk szót. Miközben kísérem le a lépcsőn a kocsijához, a doktorral akkor konzultálok.

Lemondott önmagáról – foglalta szavakba betege állapotát az első vizit után, oroszul persze –, a családjáról, a múltjáról. Emmuska, hány éves a nővére? Nem ötvennyolc, ugye?

– Haldoklik? – kérdeztem, csúszott ki a számon akaratlanul. Nincs bocsánat. Negyvenkét esztendeje dogozom a nagykórház pszichiátriai osztályán, igaz, az utóbbi néhány évben, túl árkon-bokron, hetedhét határon csak a rehab¹ részleg

¹ Rehabilitációs

ápolónővéreként. Akkor sincs bocsánat! Ilyesmit... Kizárt. A halál szót egy kezdő szesztra², fruska nem ejti ki a száján, főleg nem a beteg kezelőorvosa előtt.

– Agonizálásra gondolt, főnővér? – kérdezett vissza szemrehányóan, a lélegzetem elállt, két kézzel kellett fogóznom a lépcsőkorilátba. – Első lépésben fokozatosan megvonjuk tőle az antidepresszánsokat, visszaszoktatjuk az időbeni, napi háromszori étkezésre – mondta, s egyedül indult le a lépcsőn, hagyta, gálánsan, hogy magamhoz térjek. – Letagadta az életkorát, van remény. Lesznek elvonási tünetek, például napokig, rosszabb esetben egy-két hétig elhúzódó álmatlanság, szótlanság... Emmuska, tudja, a depressziós beteg általában azért bünteti magát hallgatással, mert attól fél, senki nem értené meg, bolondnak néznék.

– Tudom, amit tudok, és a kezdetektől tudtam! Tíz évet dolgoztam a keze alatt: Komarov doktor csodákra képes!

– Sáríka meggyógyult, bocsánat, nem kell tovább harapófogóval kihúzni belőle a szavakat.

– Fél szelet zsíros kenyér, fél alma, fél siker...

– Hát, fene megette egy család a Sáríkáé! Hajnalka, a drága Hajnika Baranyában tanítóskodik, na, elfelejtettem nevű kis faluban. A fia tiszta apja: hrivnya, forint vagy dollár minden második szava.

– A menyje, Ági ügyes, türelmes, aranyos. Az unokáiról, Ádámról és Beácskáról nem is szólva.

– Őket nézze, szeresse!

– Agyvérzésben meghalt férje egy életen át bujkált a becsületes a munka elől, az Elikéje harmadik éve. Ízé meg ecet, meg katonai sorozás! Netalántán attól fél, hogy Dombászson kap egy golyót a fenekébe, és végre megjön a jobbik észje?! Féljen is! A hajnalok hajnalának meg süljön ki a szeme! A helyett, hogy felszedné a hájas fenekét és hazaköltözne, gondjába venné, ápolná a beteg anyját, honvágyazik, a facebookon fél éjszakákon át csetelget a városban élő barátnőivel arról, hogy neki mekkora, de mekkora honvágya van.

Mintha létezne szenvedés nélküli élet.

2.

Ott, ahol kurta farkú kismalac túr... Nem tehetek róla, ha tanácstalan vagyok, vagy gondnak túl nagy a gubanc, mesék jutnak az eszembe, és

² Nővér

mesélek. Micimackóról, Gombóc Artúrról, a kerek erdő négy sarkáról. Olykor megesik, hogy egyik-másik mesében én leszek a főhős.

Egyet a mamának, egyet a papának... Áginak vajon hogy sikerült Sárikába bűvészkednie az ennivalót azokon a napokon, mikor szolgálatban voltam? Kérdeztem: nem árulta el. Jól teszi. Az igazi siker attól igazi, hogy nem ismert a hozzá vezető út. Képelem, mekkora lenne rajta a nyüzsgés, jövés-menés, ha mindenkinek volna hozzá térképe.

– Egyet a mamának, egyet a papának... Alig merőkanálnyi, ha nem eszed meg a finom levest Sárika, biz isten rád öntöm!

– Anyu ne bánts, nem akartam! – sikította, tartotta két karját védekezőn a feje fölé, és beesett, ráncos arcán könnycseppek gurultak, egyik a másik után.

Mit mondjak neki, mit tudjak vele csinálni?

Bizonygassam, hogy anyu én vagyok, vagyis hogy én nem vagyok az anyukánk...

Nem jó neki itt, visszaszökött a gyerekkorába. Hallucinált.

A pszichiátrián mindennapos eset. De ez nem a munkahelyem, a lakásom, a kis másfélszoba összkomfortom, ahová azt hittem, nem jöhet utánam a kórház, se be a bejárati ajtón az a sok, számomra érthetetlen ostoba-ság, ami körülöttem zajlik. Rosszul hittem.

Tányérral a kezemben a lakatra zárt erkélyajtónál álltam, tovább nem hátrálhattam. Onnan nézve az evés közben kicsordult félig rágott sárgarépa darabkák nővérem keskeny állán vérrögöknek tűntek. Letöröljem, ne töröljem? Először magamhoz kellene ölelni, majd megigazítani feje alatt a párnát, aztán simogatások közepette lefektetni.

Buta picca! Ha elindulnék felé, azt hihetné, bántani akarom. Sokkot kaphat, rángógörcsöt, bele is halhat, buta picca!

– Hol volt, hol nem volt – szólaltam meg váratlanul, hogy égi vagy földi sugallatra, nem tudom, mint ahogyan azt sem, hogy a mesémbéli szegény ember boldogan-e vagy pórul jártan él-e, míg meg nem hal. A kezem mindenestre már nem reszketett.

Apánk sok mesét tudott, fizetésnapokon ölszám hordta haza a könyvesboltból a meséskönyveket. Rubel így, rubel úgy, a képes, színes meséskönyvek nem voltak olcsók, régen se.

– Ment, mendegélt, míg nem egy nagy hegyhez ért...

– Üveghegyhez – a magasba tartott, sovány, csontos kezek szép lassan visszaereszkedtek a paplanra.

– Hatalmas üveghegyhez ért – javítottam ki magam, közben léptem egy aprót az ágy felé, aztán még egyet. De nem volt szöges cipővasa. Honnan, honnan nem, arra repült egy holló...

– A holló másik mesében van – szakított félbe újra, majd miután kézzel letörölte az állát, rám emelte a tekintetét, de nem a tágra nyílt semmibe révedőt, hanem a fénylőt, a száz éve látottat.

– Arra szállt egy gólyamadár – helyesbítettem, miután helyet szorított nekem az ágyon, és én tányérral a kezemben leültem mellé, hogy éjfélig mesézzünk.

Két hatvan éves gyerek!

Ennie kell, vagy nincs több mese. Időben, és napjában háromszor.

Fél szelet zsíros kenyér, fél alma, főtt tojás, sós keksz és tea. Úrnői reggeli.

Folytatjuk

